

«Overbeiting», igjen

Klassekampen 1 31. jan side 20 Seksjon: 1, KLA11ONE Del: 1 366 ord

« < 20 / 32 > »

20 Onsdag 31. januar 2018

MENINGER

KLASSEKAMPEN

«Overbeiting», igjen

REINDRIFT

Tor A. Benjaminsen

Den 18. januar hevdet Oddvar Sikre at det er omfattende overbeiting av reinsdyr på Finnmarksvidda. Dermed blir statens politikk med å begrense antall dyr og antall reinereiere korrekt. Dommen i Høyesterett som påla Jovsset Ante Sara å redusere flokken blir derfor også korrekt, om vi skal følge hans resonnerment.

Den 23. januar påpekte jeg at Sikres påstander om dokumentert overbeiting ikke har dekning i forskningen. Vegetasjonsmålinger fra 1998 til 2013 viser nemlig en markert økning i lav på vidda. Dette går Sikre med på i sitt svar til meg den 27. januar, men nå er plutselig påstanden at overbeitingen skjedde før de systematiske målingene startet i 1998. I tillegg hevder Sikre at årsaken til økningen i lavdekket siden 1998 har vært at reintallene i den vestre delen av vidda gikk ned i samme periode. Men det er jo påviselig feil. Mens reintallet i Vest-Finnmark i 1998 var 77.500, var det 105.000 i 2013.

Sikre hevder videre at den påståtte overbeitingen før 1998 er relevant i dag, fordi det kan ta opp til 50 år før lavdekket kommer tilbake igjen. Men vegetasjonsmålingene etter 1998 viser jo

nettopp at lavdekket har kommet raskt tilbake. Den eneste fagfelleverderte publikasjonen basert på disse målingene konkluderer da også med en «rapid recovery» av lavmattene (Tømmervik et al. 2012).

Forholdet mellom antall dyr og beiteforholdene er altså ikke lineært og klimatiske variasjoner spiller en betydelig rolle, på ulike måter. Dette er et poeng som verken Landbruksdepartementet, politikerne på Stortinget, Høyesterett eller Sikre har forstått. «Overbeiting» er med andre ord et komplisert begrep som en del debattanter bør bruke med mindre letthet.

La meg være helt tydelig, siden avslutningen på Sikres innlegg kan tyde på at jeg ble misforstått sist. Mitt argument er altså at det økologiske grunnlaget for politikken med reintallsreduksjon er svakt. Premisset politikken bygger på om at det er for mange dyr i forhold til vinterbeitene finner rett og slett ikke støtte i forskningen. Derfor er dommen mot Sara også feil. I tillegg er politikken og dommen en forlenget av den norske statens historiske kolonisering og fornsking, fordi reindriften er en så viktig bærer av samisk språk og kultur.

Tor A. Benjaminsen, professor, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet
t.a.benjaminsen@nmbu.no

Verbal nid

MONSTER-DEBATTEN

Mai Elisabeth Berg

Flere enn meg er sikkert forundret over at vår nye justisminister mener at det å kalle en seksuell overgriper av barn for «monster», er det samme som å kalle en spade for en spade. Og kanskje er det grunn til å hente fram igjen noe fra våre forfædres lovbestemmelser.

I Gulatingsloven, som ifølge leksikon var gjeldende for de Vestafjeldske fylker inntil 1274, står det nemlig at «engi madr skal

en annen med verbal nid. Verbal nid kan være både yki, som vel må forstås som overdrivelser, og fjolmieli, som også er et ord for ærekrænkende omtale. Som eksempel på slik verbal nid nevnes i loven det å kalle noen gyl/fu. I min ordbok er dette oversatt med «trollvet» eller «varulv», men jeg har også sett at noen har oversatt det med «monster».

Straffen for verbal nid var streng. Vi kan ikke dømme Sylvi Listhaug til fredløshet, men jeg synes det er vanskelig å godta at vi skal ha en justisminister som ikke skjønner at det å kalle en spade for en spade er det motsatte av å kalle et menneske monster.

Grunnleggende rettigheter

OMSKJÆRING

Geir Kjeil Andersen

Forfatter Walid al-Kubaisi gjør i Klassekampen 30. januar et prisverdig forsøk på å sette omskjæring av guttebarn på den offentlige dagsorden igjen. De fleste fremtredende norske politikere har hittil vist berøringsangst for denne debatten, som Walid al-Kubaisi så presist skriver.

For min del tror jeg at angsten først og fremst har med frykten for å støte norske jøder å gjøre. De står nok mye sterkere i dagens norske samfunn enn de muslimene som også praktiserer dette barbariske ritualet. Ervin Kohn, forstander i Det Mosaiske Trossamfund, har uheldigvis gjort en strålende lobbyinnsats, sett fra sitt ståsted. Gjennom hersketeknikker og en polemisk argumentasjon har han forledet de ansvarlige myndighetene til servil konsensus.

I sin artikkel avdekker og

Klassekampen i går.

angriper Walid al-Kubaisi særlig de medisinske og religiøse mytene som omskjæringstilhengerne ofte påberoper seg. I det følgende vil jeg omtale en rekke brudd på barns grunnleggende rettigheter som dagens omskjæringspraksis også innebærer.

Grunnloven er Norges høyeste rettskilde. I § 104 fastslås barns rett til vern om sin integritet. Å påføre barn et kirurgisk inngrep, uten samtykke og uten medisinsk begrunnelse, er åpenbart en krenkelse av barnets integritet. Fra medisinsk hold er det ellers uttalt at inngrepet er «forbundet med smerte og kan medføre medisinske komplikasjoner».

I tillegg til Grunnloven kommer en rekke bestemmelser i FNs barnekonvensjon. Konvensjonen gjelder automatisk som norsk rett og den går foran øvrig norsk lovgivning, bortsett fra Grunnloven, om der skulle være motstrid. Etter min vurdering er omskjæring av guttebarn, uten deres samtykke, brudd på i hvert fall følgende bestemmelser:

■ Barnekonvensjonens artikkel 2 som forbyr diskriminering. Når omskjæring av guttebarn er legalisert, mens omskjæring av jenter betegnes som kjønnslemlestelse og er straffbart, er vi vitne til diskriminering av barn basert på kjønn.

■ Barnekonvensjonens artikkel 19 pålegger myndighetene å treffe tiltak for å «beskytte barnet mot alle former for fysisk eller psykisk vold». Et omskjæringsinngrep, begrunnet i gamle ritualer, faller klart innenfor konvensjonens voldsbegrep som ellers har et svært bredt nedslagsfelt. Når en klaps i oppdragersammenheng er å anse som vold, må et inngrep som omskjæring være det i enda høyere grad.

■ Barnekonvensjonens artikkel 12 gir barn rett til å bli hørt i alle saker som vedrører barn. Dette følger nå også av Grunnloven § 104. Omskjæring uten at barnet har blitt hørt er klart i strid med en av de mest grunnleggende rettigheter barn omsider har fått. Dette er en rettighet som nå gjennomsyrrer alle sentrale lover hvor barn kan bli berørt. Underlig nok synes våre myndigheter å mene at retten ikke er relevant ved omskjæring av guttebarn.

Tilhengerne av dagens praksis har påberopt seg både foreldreretten og religionsfriheten. De står begge sterkt i en rettsstat. Men ingen av de to gir rett til å påføre barn vold eller skade, slik omskjæring av guttebarn innebærer. Hensynet til barnets beste trumfer begge.

Geir Kjeil Andersen, barnerettsjurist og politiker (V)
Geir.Kjeil.Andersen@fylkesnemda.no

Sosiale vs. tradisjonelle medier

#METOO

Cecilia Dinardi, Geir Woxtholt

Jens Kihl avlegger oss en visitt i spalta «Dagboken» med overskriften «Tillits». Vi er litt usikre på poenget med innlegget. Det avslutter, som et hovedbildet så langt er at svært mye av journalistikken om deknningen av metoo-sakene har vært «god og naudsynt». Og det starter med et Facebook-innlegg fra Kristian Tønning Riise som han la ut 10. januar der han varslert at han trakk seg med umiddelbar virkning som leder i Unge Høyre.

Det underliggende poenget synes å være at man ikke skal ta alt som legges ut på Facebook som god fisk, men hvordan dette poenget kan underbygge konklusjonen som trekkes om tradisjonelle medias deknning står ikke helt klart for oss.

Det vi kritiseres for er at vi, i hvert vårt innlegg, ga noen støttende og hyggelige kommentarer til Tønning

tid, at han hadde oppført seg ufinnt, og at det ikke forelå noen varsler. Vi tenkte begge, med Giske-saken friskt i minne, at det å vise litt medmenneskelighet ikke var å forakte – ingen av oss står i noe personlig vennskap til Tønning Riise, så motivene var ganske rene.

Vi visste like lite som noen annen at det enten allerede forelå varsler eller at de var under oppseiling, og heller ikke noe om sakens øvrige bakgrunn.

Når det så ble klart at det forelå flere varsler og at saken har en betydelig alvorlighetsgrad, er vi naturligvis de første til å innse at våre støttende uttalelser falt på stengrunn. Og vi har selv begge to, uavhengig av hverandre, kommentert det alvorlige i sakene senere på samme medium, Facebook.

Vi er enige med Kihl i at de tradisjonelle medias deknning av metoo-sakene i all hovedsak har vært nødvendig og god, samtidig som nettrollene med full tyngde har kastet seg inn i

kan illustrere et helt annet poeng, nemlig at når man legger ut en status på sosiale media i en sak som har så stor allmenn interesse som denne, gjelder et prinsipp om å gi fullstendig og sannferdig informasjon. Det kan i alle fall ikke bli sånn at personer som avgir ellers saklige kommentarer i et kommentarfelt på Facebook må ta all verdens forbehold om at statusen de kommenterer er sann, før man avgir sin støtte.

Det er vel også slik at det ikke er de tradisjonelle medieene som plasserte Riise-saken i sitt riktige perspektiv, like lite som vi har plassert den i et «feil» perspektiv, men varslerne og varslene som kom.

Vi mener kanskje også at det var litt billig av Kihl å bruke personer som har kommet med noen støttende kommentarer i beste mening, som et slags sannhetsbevis for at man ikke skal stole på sosiale media. For det er vel noe som for de fleste er ganske så opplagt.

Cecilia Dinardi,

gera tungu nidum
annan-; ingen skal
med andre ord krenke

Mai Elisabeth Berg,
Trondheim
mbergepost@gmail.com

Riise på tråden han la ut,
basert på hans egne opplys-
ninger om at det gjaldt
hendelser fra hans ungdoms-

debatten, og fremmet
hatefull og usaklig kommu-
nikasjon. Men vi tenker at
innlegget til Kihl like gjerne

advokat
Geir Woxhølt,
professor dr. juris.
geir.woxholt@jus.uio.no